

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

**Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича**

Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ

« 11 » 10 2024 р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ НАУКОВОЇ, НАУКОВО – ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

1. Загальні положення

1.1. Це Положення регламентує наукову, науково-технічну діяльність (далі — ННТД) в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (далі — університет).

1.2. ННТД є невід’ємною складовою діяльності університету, що забезпечує інтеграцію освіти і науки.

1.3. Наукова і науково-технічна діяльність здійснюється відповідно до вимог Конституції України, Закону України « Про наукову і науково-технічну діяльність » та інших законів України, указів Президента України та постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, актів Кабінету Міністрів України, інших актів законодавства України, а також Статутом університету та цим положенням.

1.4. ННТД відповідає Правилам академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича схвалених Вченою радою ЧНУ (протокол №12 від 28.11.2016 р.)

2. Мета, основні завдання та принципи організації ННТД в університеті

2.1. Основною метою ННТД в університеті є одержання і використання нових наукових знань з метою створення суспільно корисних наукових результатів, забезпечення якісної підготовки фахівців для відповідних галузей економіки, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; розв’язання комплексних завдань у сфері наукового, технологічного розвитку; впровадження та використання в Україні і на світовому ринку наукових і науково-практичних результатів.

2.2. Основними завданнями університету у галузі наукової, науково-технічної діяльності є:

2.2.1. Розвиток фундаментальних досліджень у галузі природничих, гуманітарних, психолого-педагогічних, соціально-економічних наук з метою їх подальшого використання для розвитку пріоритетних напрямів науки і техніки, суспільного розвитку та розбудови економіки країни. Виконання прикладних досліджень і розробок з метою ефективного використання і

розвитку наукового потенціалу, залучення додаткових коштів для вирішення соціальних та інших завдань галузі.

2.2.2. Дослідження і розробка теоретичних та методологічних основ формування і розвитку вищої освіти, підсилення впливу науки на вирішення завдань освіти і виховання, збереження і зміцнення визначального характеру науки в розвитку суспільства, культури, економіки.

2.2.3. Підтримка існуючих та формування нових наукових шкіл.

2.2.4. Здійснення заходів щодо підтримки наукових досліджень молодих учених та обдарованих здобувачів освіти, залучення їх до наукових шкіл.

2.2.5. Забезпечення підготовки в університеті кваліфікованих фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на основі новітніх досягнень науково-технічного прогресу.

2.2.6. Ефективне використання наукового і науково-технічного потенціалу вищої школи для вирішення пріоритетних завдань виробництва та проведення соціально-економічних перетворень.

2.2.6. Розвиток нових, прогресивних форм науково-технічного співробітництва із закордонними і вітчизняними осередками академічної та галузевої науки з метою спільного вирішення найважливіших науково-технічних завдань, створення високих технологій і розширення використання наукових розробок університету у промисловості.

2.2.7. Розвиток інноваційної діяльності для створення наукоємної науково-технічної продукції та конкурентоспроможних зразків нової техніки і матеріалів, орієнтованих на ринок високих технологій.

2.2.8. Сприяння захисту інтелектуальної власності та авторських прав дослідників як основи зміцнення і розвитку науки в університеті, виходу на світовий ринок високотехнологічної продукції.

2.2.9. Модернізація та оновлення експериментально-виробничої бази університету та ефективного її використання.

2.2.10. Організація інформаційної та видавничої діяльності, популяризація досягнень науки вищої школи через засоби масової інформації, мережу Інтернет.

2.2.11. Проведення кон'юнктурних досліджень ринку наукових послуг, патентно-ліцензійної роботи, здійснення маркетингового, інформаційного забезпечення та трансферу науково-технічної продукції відповідно до міжнародних стандартів.

2.2.12. Розроблення та наповнення змісту стандартів вищої освіти з урахуванням досягнень світової науки і техніки.

2.2.13. Запровадження принципу "відкритої науки", як норми освітньої й науково-технічної діяльності.

3. Політика відкритої науки в університеті

3.1. Політика відкритої науки відображає новий підхід до освітнього процесу й науково-технічної діяльності, що базується на цінностях і принципах відкритої науки; формулює мету, цілі й завдання відкритої науки в Університеті; визначає засади безперешкодного доступу до наукових результатів і дослідницьких даних Університету, процесу

створення відкритих навчальних ресурсів; окреслює інфраструктуру відкритої науки Університету й напрями підвищення рівня обізнаності та формування компетентності з відкритої науки. Політика також є основою для поширення, впровадження й популяризації відкритої науки членами університетської громади на місцевому, національному та міжнародному рівнях.

3.2. Університет зобов'язується забезпечити безперешкодний доступ до наукових результатів без будь-яких фінансових, юридичних і технічних перешкод у межах законодавства України та своїх повноважень

3.3. Усі наукові результати Університету повинні знаходитися у відкритому доступі одразу після їх публікації під стандартною відкритою ліцензією Creative Commons (CC-BY – Зазначення Авторства або CC-BY-ND/NC – Зазначення Авторства – Некомерційна – Без Похідних).

3.4. Університет рекомендує дослідникам результати у формі наукової статті, наукової доповіді, монографічного дослідження оприлюднювати в авторитетних міжнародних наукових виданнях на умовах відкритого доступу.

3.5. Університет створює можливість для дослідників оприлюднювати наукові результати опубліковані у наукових журналах відповідно до політики видавництва, за допомогою самоархівування публікацій в інституційному репозитарії Університету (ARCHER – електронному архіві наукових та освітніх матеріалів ЧНУ ім. Юрія Федьковича).

3.6. Якщо дослідники Університету співпрацюють із працівниками інших установ, то дія цієї Політики поширюється на ту частину наукового результату, що отримана вченими Університету, якщо немає спеціальної угоди про інше.

3.7. До наукових результатів, отриманих у процесі виконання досліджень за договорами, застосовуються умови доступу, встановлені цими договорами.

3.8. Доступ до дослідницьких даних Університету

3.8.1. Дослідницькі дані Університету мають зберігатися в електронних формах, що сприяють їх доступності та впорядковано.

3.8.2. Управління дослідницькими даними Університету здійснюється відповідно до принципів FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable)

3.8.3. Доступ до дослідницьких даних надається через інформаційні ресурси Університету для вільного багаторазового використання, збереження й поширення за умови правильного цитування джерела та для підтвердження наукових результатів, представлених у формі наукового звіту, наукової статті, наукової доповіді, монографічного дослідження тощо.

3.8.4. Обмеження доступу до дослідницьких даних Університету може бути встановлено для випадків, що визначені законодавством України та/або спеціальними угодами щодо поширення й використання цих даних.

3.8.5. Дослідницькі дані Університету додатково можуть також

розміщуватися в репозитаріях даних (наприклад, Zenodo, Figshare), призначених для спільного архівування даних з різних інституцій.

3.8.6. До інфраструктури відкритої науки Університету належать:

- репозитарій Університету ARCHER – для надання безперешкодного доступу до наукових результатів, академічних текстів, що створені дослідниками Університету;
- видавничі платформи Університету – для опублікування у відкритому доступі навчальних і наукових видань;
- відкриті наукометричні платформи для моніторингу й оцінювання наукової діяльності;
- серверні потужності для зберігання наукових результатів, дослідницьких даних, відкритих освітніх ресурсів та інструментів безпечного керування конфіденційними даними досліджень;

4. Науково-організаційні структури та керівництво ННТД в університеті

4.1. Організацію та координацію ННТД в університеті здійснює науково-дослідна частина відповідно до „Положення про науково-дослідну частину Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича”.

4.2. До складу науково-дослідної частини університету входять структурні підрозділи науково-дослідної частини, які діють на основі положень, створюються наказом ректора і знаходяться в підпорядкуванні проректора з наукової роботи.

4.3. Структурні підрозділи науково-дослідної частини здійснюють свою діяльність відповідно до затверджених ректором положень про них, які регламентують права і обов'язки керівників цих підрозділів.

4.4. Виконання програм та проектів фундаментальних і прикладних досліджень, прикладних розробок в університеті здійснюються колективами (тематичними групами, творчими колективами тощо), до складу яких входять наукові та науково-педагогічні працівники, докторанти і аспіранти, здобувачі освіти, допоміжний персонал та в разі потреби залучаються фахівці інших організацій.

4.5. Організацію та безпосереднє керівництво виконанням програми або проекту досліджень і розробок здійснюють наукові керівники. У разі потреби можуть призначатись також відповідальні виконавці програм і проектів, наукові консультанти, інші відповідальні особи.

4.6. Організацію ННТД в університеті та її безпосереднє керівництво, планування, поточне управління здійснює проректор з наукової роботи в межах делегованих ректором повноважень.

4.7. Функції управління ННТД в університеті проректор з наукової роботи здійснює через Науково-технічну раду, як дорадчий, консультативний та експертний орган. Науково-технічна рада діє відповідно до Положення про Науково-технічну раду Чернівецького національного університету.

5. Фінансування ННТД в університеті

5.1. Для здійснення ННТД в університеті запроваджуються принцип багатоканального фінансування, у тому числі з використанням можливостей, які надає входження університету в міжнародний науковий

простір.

5.2. Джерелами фінансування наукової та науково-технічної діяльності є кошти державного бюджету та кошти, одержані на виконання науково-дослідних робіт, надання наукових послуг на замовлення юридичних та фізичних осіб, за рахунок міжнародних грантів, інші джерела відповідно до чинного законодавства.

5.3. Наукові дослідження і розробки університету, що проводяться за рахунок коштів державного бюджету, фінансуються відповідними бюджетними програмами.

6. Планування, організація і облік ННТД в університеті

6.1. Поточне та перспективне планування наукової та науково-технічної діяльності в університеті здійснює університет.

6.2. Планування наукових досліджень і розробок в університеті здійснюється відповідно до пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки України.

Основою планування науково-дослідної діяльності є тематичний план науково-дослідних робіт.

6.3. Університет самостійно здійснює поточне та перспективне планування ННТД відповідно до затвердженого ректором і узгодженого з Міністерством освіти і науки України тематичного плану.

6.4. Фундаментальні дослідження, прикладні розробки, розробки, що сприяють розвитку інноваційної діяльності університету та фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, включаються до тематичного плану на підставі проходження конкурсного відбору.

6.5. Фінансово-господарська діяльність університету у сфері ННТД здійснюються на підставі затвердженого Міністерством освіти і науки України кошторису університету за відповідними бюджетними програмами.

6.6. Кошторис є основним плановим документом університету, який надає повноваження щодо отримання надходжень і здійснення видатків, визначає обсяг і спрямування коштів для виконання університетом своїх функцій та досягнення цілей, визначених на бюджетний період відповідно до бюджетних призначень.

6.7. Планування витрат на проведення науково—дослідних робіт здійснюються університетом самостійно на основі розрахунків, результати яких відображаються в калькуляції кошторисної вартості в цілому за темою, з виділенням вартості робіт (послуг), які підлягають виконанню у поточному бюджетному році.

6.8. Документальне оформлення операцій, пов'язаних з виконанням або наданням платних послуг у сфері наукової, науково—технічної діяльності, забезпечення їх обліку та складання звітності здійснюються відповідно до вимог Бюджетного кодексу України, Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 N 228 (228-2002-п) (із змінами), та інших нормативно—правових актів.

6.9. Науково-дослідні, дослідно-конструкторські роботи, що виконуються за рахунок коштів державного бюджету, підлягають обов'язковій реєстрації в Українському інституті науково-технічної і економічної інформації відповідно

до постанови Кабінету Міністрів України від 31.03.92 N 162 (162-92-n) "Про державну реєстрацію науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій".

6.10. За підсумками виконаних наукових досліджень в університеті складаються відповідні звіти, видаються наукові праці, доповіді і тези доповідей на наукових конференціях, анотації завершених НДДКР.

6.11. Мовою у сфері наукової та науково-технічної діяльності є державна мова. Наукові видання Університету публікуються державною мовою, англійською мовою або іншими офіційними мовами Європейського Союзу. У разі публікації англійською мовою або іншими мовами Європейського Союзу опубліковані матеріали мають супроводжуватися анотацією та переліком ключових слів державною мовою.

7. Виконавці науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт та оплата їх праці

7.1. Суб'єктами наукової, науково-технічної діяльності в університеті є наукові та науково-педагогічні працівники, науково-технічні працівники, докторанти, аспіранти, здобувачі освіти, стажисти-дослідники, керівний склад освітнього закладу, працівники, що здійснюють організацію та координацію досліджень і розробок, підготовку фахівців вищої кваліфікації.

7.2. До виконання наукових, науково-технічних (експериментальних) розробок в університеті можуть залучатися фахівці наукових установ, підприємств та організацій Національної та галузевих академій наук, інші фахівці, що мають відповідну кваліфікацію.

7.3. Науково-педагогічні, наукові працівники виконують дослідження та розробки відповідно до національних, державних, галузевих та інших програм і проєктів, тематичних та координаційних планів, господарських договорів, міжнародних грантів, завдань (технічних завдань), індивідуальних планів, несуть відповідальність за якість і своєчасність їх виконання, наукову та практичну цінність, суспільну та економічну корисність наукових і науково-практичних результатів.

7.4. Складовою науково-технічного потенціалу університету є науковий доробок здобувачів освіти, який відповідно до чинного законодавства передбачає: науково-дослідну роботу, що включена в графік освітнього процесу (курсіві, дипломні роботи, практичні лабораторні заняття, виробнича практика з елементами дослідницького характеру) та роботу, що індивідуально виконується поза графіком освітнього процесу.

8. Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво

8.1. Університет здійснює науково-технічне співробітництво з освітніми, науковими закладами, організаціями, підприємствами та фондами зарубіжних країн, інші види наукового співробітництва відповідно до чинного законодавства України та міжнародних угод.

8.2. Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво університету спрямоване на:

- залучення до співпраці закордонних замовників та інвесторів, укладання та виконання угод про співробітництво із закордонними університетами, фірмами, фондами та іншими організаціями на проведення досліджень і розробок;

- залучення коштів закордонних замовників та міжнародних фондів і грантів для фінансування ННТД у вищих освітніх закладах України;
- одержання конкурентоспроможних на світовому ринку науково-прикладних результатів, розробку високоефективної науково-технічної продукції;
- трансфер на світовий ринок наукової та науково-технічної продукції, організація маркетингової стратегії, участь у міжнародних виставках та ярмарках;
- забезпечення проходження науковими, науково-педагогічними працівниками, докторантами, аспірантами та обдарованими здобувачами освіти наукового стажування за кордоном, ознайомлення з передовими світовими досягненнями техніки і технологій, приладами та науковим обладнанням;
- публікацію за кордоном у провідних наукових та науково-технічних виданнях наукових результатів, які не є конфіденційною інформацією;
- організацію та участь у міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, семінарах, симпозіумах;
- висування провідних вчених університету на здобуття міжнародних премій.

Проректор з наукової роботи

Юрій ХАЛАВКА

Завідувач науково-організаційного відділу

Руслан ЗАПЛІТНИЙ

Розглянуто і прийнято Науково-технічною радою
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
16 вересня 2011 року (протокол № 6)

Внесено доповнення Науково-технічною радою
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
9 жовтня 2024 року (протокол № 12)